

παρεμποδίσεως τῆς καταδιώξεώς του. Τὸ μυστικὸν εἶνε ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ἐπιτυχίας. Ἐν ταύτῃ περιπτώσει τὸ πρὸς ἐνέδραν ὠρισμένον ἀποσπασμα πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ τὴν νύκτα, ὅπως φθάσῃ πρὸ τῶν χαραγμάτων τῆς ἡμέρας ἐν τῇ ἐκλεγείσῃ θέσει. Ἡ ἐνέδρα δύναται νὰ στηθῇ οὐ μόνον ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ διερχομένη ὁδῷ, ἀλλ' ἐτι καὶ ὅπως προσελκυσθῇ οὗτος διὰ μικρῶν ἀποσπασμάτων προσποιουμένων τὴν φυγὴν»¹⁾).

Ὁ Ἡρακλῆς Riccotti, ὁ τὴν τελευταίαν καὶ πληρεστέραν συγγράφῃς πραγματείαν περὶ τῶν μισθοφόρων, παραδέχόμενος ὅτι εἰς τοὺς Στρατιώτας ὀφείλει ἡ Ἰταλία τὸν διοργανισμὸν τοῦ ἰππικῶ, ἐπιφέρει: «οὗτοι ἐλθόντες εἰς Ἰταλίαν παρέστησαν ἄριστος τύπος ἰππέων συνειθισμένων νὰ μάχωνται δι' ἀκοντίου, νὰ κατασκοπεύωσι καὶ ἐπιτηρῶσι τὰς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ, νὰ ἐπισφαγίζωσι τὴν νίκην, ἢ νὰ ἐξασφαλίζωσι τὴν ὑποχώρησιν»²⁾).

Ἄλλ' ἐνῷ οἱ Στρατιῶται οὕτως ὑπερέχουσι τῶν συγχρόνων συναδέλφων, μειονεκτοῦσι πρὸς τούτους κατὰ τὸ χριστιανικὸν αἶσθημα καὶ ἰδίως τὴν φιλανθρωπίαν. Δὲν συνοδεύονται ὑπὸ ἱερέων, ἐξ ἐναντίας μάλιστα μισοῦσι τούτους, θεωροῦντες ὡς κακίους οἰωνούς, πολλάκις δὲ καὶ κεφαλαὶ ἀθῶων λατίνων ἱερέων ἀνemiχθήσαν εἰς τὰ αἰμοσταγῆ τρόπικιά των, ὡς λέγει ὁ ἱστορικὸς τοῦ Μιλάνου³⁾. Ἰδίως δὲ δὲν θέλουσι ν' ἀφήσωσι τὸ βάρβαρον ἔθιμον τῆς ἀποκοπῆς τῶν κεφαλῶν. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως, συναναστρεφόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους συναδέλφους, ἡμεροῦνται, καὶ ἐνῷ μεταδίδουσι εἰς τούτους τὰ μυστήρια τῆς τακτικῆς των, παραλαμβάνουσι τὰ χριστιανικὰ αὐτῶν αἰσθήματα· μετ' οὐ πολὺ καὶ Ἕλληνας ἱερεῖς βλέπομεν εἰς τὰ τάγματα τῶν Στρατιωτῶν, καὶ αὐτοὺς ἀπαιτοῦντας ἀπὸ τῆς Δημοκρατίας τὴν ἄδειαν θεμελιώσεως ἐλληνικῆς ἐκκλησίας. Οὔτε κεφαλαὶ τῶν ἐχθρῶν ἀποκόπτονται, οὔτε οἱ αἰχμάλωτοι σφάζονται, ἀλλὰ δεδεμένοι ὀπισθάγκωνα ὀδηγοῦνται ἐν πομπῇ εἰς τὰς πόλεις καὶ παραδίδονται εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ἡγεμόνος. Ἡ κατάργησις τοῦ ἔθιμου τῆς κεφαλοτομίας δὲν ὀφείλεται εἰς μόνην τὴν ψυχικὴν ἡμέρωσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον. Βλέποντες τοὺς χριστιανούς ἡγεμόνας σήμερον πολεμοῦντας καὶ αὔριον συμφιλιουμένους, ἀνεγνώρισαν ὅτι οἱ ἐν Εὐρώπῃ πόλεμοι δὲν ἦσαν ὡς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀδιαλλακτοὶ φυλετικοὶ ἀγῶνες, ἀλλὰ καθαρῶς πολιτικοί· ἐπειδὴ δ' οὕτω ὁ σημερινὸς ἀντιπαλός των θὰ ἦτο ὁ σύμμαχος τῆς αὔριον, συμφέρον εἶχον νὰ μὴ ἔχωσι ἐκκρεμεῖς λογαριασμούς αἱμα-

τος. Τοῦτο πρῶτος ἀνεγνώρισεν ὁ ὀξυδερκῆς Μερκούριος, ὅστις, ἐπανειλημμένως προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Λουδοβικικοῦ ΙΒ', ἐπὶ πολὺ ἐδίσταζεν ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῇ τὴν ὑπηρεσίαν βασιλέως, ἀφ' οὗ τὸν ἐχώριζον αἱ ἐν Τάρῳ καὶ Νοβάρῳ γαλλικαὶ κεφαλαί. Ἄλλ' ἂν τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐλησμονήθη διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, ἰσχύει ἐτι ἐναντίον τῶν Τούρκων καὶ Κροατῶν. Ὁ αὐτὸς Μερκούριος, ὁ μετὰ πομπῆς ὀδηγῶν τοὺς αἰχμαλώτους του εἰς τὰς πόλεις, ἐν ἔτι 1510 ἀνηλεῶς κρεουργεῖ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Bayard τοὺς αἰχμαλωτισθέντας Μουσουλμάνους, Βοσνίους καὶ Κροάτας, λέγων qu' ils n' estoient pas chrestiens (κεφ. 40). Ὁ αὐτὸς Στρατιώτης αἰχμαλωτίσας ἐν Βερρώνῃ ὁμοεθνεῖς ἀντιπάλους, τοὺς στέλλει μετὰ δώρων εἰς τὴν πατρίδα:

«Ὅσους δ' αἰχμαλώτους τότε ἐκ τοῦ Στρατιώτας τ' ἀνήμερα λεοντάρ·α, λέγω Μακεδονίτας, πάντας ἐλεημόνα τους, κ' ἐλευθέρῳ του, καὶ ὀπισθεν τοὺς ἔστειλε, καὶ χρήματα ἔβιδε τους· γιὰ τ' ἦταν κ' τὴν πατρίδα του, κ' ἐκ τὸ αἰμά των νὰ χύσῃ τελείως ἐλυπίτονε τοιοῦτο πρᾶγμα νὰ ποίση. Κ' ἐκείνους δὲ οὐκ ἔμελεν εἶτα νὰ τὸν σκοτώσωσι καὶ εἰς τὴν κόνιν κρεμρῶν μέσα νὰ τὸνε χώσωσι, γιὰτὶ μόνον ἐκείνον ἐφ' ἔβουνο εἰς τὴν μάχη, κ' ὅταν τὸν ἤθελαν ἰδεῖν ἐδεῖχάν του τὴν ράχην»⁴⁾.

Ἐκ τῶν τελευταίων στίχων δεικνύεται ὅτι οἱ Στρατιῶται ἦσαν ἀληθεῖς Ἕλληνες, διότι πάσας τὰς ἀρετὰς των ἐπεσφράγιζεν ἡ πατρογονικὴ ἀμαρτία τῆς μέχρι φθόνου ἰσότητος. Τὴν κακίαν ταύτην τοῖς προσάπτουσι καὶ οἱ Βυζαντινοί. Εἶδομεν ὅτι ἐν ἔτει 1494 παρ' ὀλίγον νὰ διαδραματισθῇ φοβερὰ τραγωδία ἐν Βενετίῳ, διότι οἱ Στρατιῶται ἰδόντες τὸν δόγην χαιρετήσαντα ἕνα μόνον ἀρχηγόν, τὸν Βουζύκη, ἐμελέτησαν ἀνταρσίαν, ὡς προσβληθείσης τῆς ἰσότητος. Ἄναντιρρήτως ὁ Μπούας διέπρεψε παρ' ἀπαντὰς τοὺς ἄλλους, διὸ καὶ ἐπαξίως ἐτιμῆθη δι' ἐξαιρετικῶν τίτλων. Ἀνάγων τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους του εἰς αὐτὸν τὸν Πύρρον, κατῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, ἀφοῦ ἀπόλεσε τὴν πατρογονικὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγγελοκάστρου, καὶ ἔλαβε δι' αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλλων βασιλικὰ τινα φρούρια ἐν τῇ χερσονήσῳ. Καίτοι δὲ διακηρύντων ὅτι ἦτο Ἕλληνας τὸ γένος, ὡς πάντες οἱ ἄλλοι ἐντόπιοι, οὗτοι τὸν ἀπεκάλουον ξένον:

Κ' ἄλλοι ποῦ δὲν τὸ ξέρουσι λέγουσ' ὅτ' εἶνε ξένος (σελ 4).

Ἀφοῦ δ' ἐμεγάλωσεν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, οἱ ἄλλοι Στρατιῶται θεωροῦντες ὡς κλέπτῃν τῆς ἰδίας δόξης δυσφημοῦσιν αὐτόν, καὶ εὐχονται τὴν καταστροφήν του. Ἀφελῆς Στρατιώτης, ὁ Ἰωάννης Κορωναῖος, ὅστις εἰκότως δύναται νὰ ἐπονομασθῇ ὁ loyal serviteur τοῦ Ἕλληνος Βασιάρχου καταρᾶται οὕτω τοὺς φθονοῦντας τὸν κύριόν του ἄλλους ὀπλαρχηγούς:

4) Κορωναῖος, σελ. 100.

¹⁾ Instruction pratique de 1875 sur le service de la cavalerie française en campagne (ἐν Hardy, σελ. 122, 127).

²⁾ Storia delle compagnie di ventura in Italia. Torino 1884, том III, σελ. 247, 248.

³⁾ Bern. Corio, Storia di Milano, Padova 1646 σ. 944.

